

Yaran yleiskaavatyön käynnistäminen

Kunnanhallitus 15.04.2024 § 72

Valmistelija

kaavoituspäällikkö Timo Nenonen, puh. 044 740 1410

Yara Suomi Oy on tehnyt kunnanhallitukselle 18.3.2024 aloitteen yleiskaavatyön käynnistämisestä Yaran Siilinjärven toimipaikan alueelle.

Kesäkuussa 2023 voimaan tullut kaivoslain muutos edellyttää oikeusvaikutteista yleiskaavaa vähäistä suuremman kaivoslaajennuksen yhteydessä. Yara esittää, että kunta käynnistää yleiskaavoituksen, jonka tavoitteena on mahdollistaa kaivoslupien hakeminen YVA:ssa tutkitulle myöhemmin valittavalle vaihtoehdolle toiminnan jatkumiseksi 2060-luvulle saakka.

Kaivoksen laajennushankkeen kuvaus

Yaran Siilinjärven kaivoksen nykyiset malmivarat mahdollistavat kaivostoiminnan jatkumisen ainakin vuoteen 2035 asti. Toiminnan jatkuminen tämän jälkeen vaatii uusia malmivaroja sekä lisätilavuutta (kaivannaisjätteen) läjitysalueille. Kaivostoiminnan jatkumisen mahdollisuuksien selvittämiseen vuoden 2035 jälkeen on käynnistetty vuoden 2022 aikana Siilinjärven kaivoksen laajennushankkeen Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA). YVA -menettely on edennyt varsinaiseen arviointivaiheeseen, jonka tulokset kootaan YVA -selostukseen. Tämänhetkisen arvion mukaan YVA -selostus valmistuu kevään 2024 aikana.

YVA:ssa on mukana 5 vaihtoehtoa: nykyisen luvan mukaiset toiminnot sisältävä vaihtoehto VE0- ja varsinaiset toteutusvaihtoehdot VE1-VE4. Hankealueen raja-alue aloitteen kuvassa 1. Vaihtoehdot on kuvattu tarkemmin YVA -ohjelmassa.

Kaavatilanne

Asemakaava

Yaran kaivos- ja tehdastoimintojen alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa. Alustava yleiskaavan suunnittelualue rajautuu asemakaavoihin Sulkavanniityn, Simonsalon, Tynnörisen, Honkamäen ja Leppäkaarten alueilla.

Yleiskaava

Yaran kaivos- ja tehdastoimintojen alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Alustava yleiskaavan suunnittelualue ulottuu osittain voimassa olevalle Kirkonkylän yleiskaavan alueelle Jynkänmäessä ja Nilsiantien varressa Tynnörisellä. Voimassa olevien yleiskaavojen muutostarpeet täsmentyvät kaavatyön aikana selvitysten ja kaavarajauksen tarkentuessa.

Maakuntakaava

Alustava suunnittelualue sijoittuu pääosin maakuntakaavassa osoitetuille kaivostoimintojen alueelle (EK 804) ja teollisuus- ja kaivostoimintojen alueelle (T/Ek) sekä teollisuus- ja varastoalueelle (T/kem). Maakuntakaavassa on Sulkavanniityn asuinalueen vieressä selvitysalueen se-merkintä (Yara, Siilinjärvi), jolla on maakuntatasoinen intressi sovittaa yhteen eri maankäyttömuotojen tarpeet, varmistaa riittävä suojavyöhyke asumisen ja elinkeinotoimintojen välissä sekä turvata elinkeinojen

toimintaedellytykset ja elinympäristön terveellisyys ja viihtyisyys. Suunnittelumääräyksen mukaan ennen alueen käytön ratkaisemista on selvitettävä teollisuus- ja kaivostoimintojen ja muiden intressien yhteensovittaminen. Alueidenkäytön suunnittelussa on varmistettava, että taajamatoimintojen ja elinkeinotoimintojen välille jää riittävä suojavyöhyke eikä alueelle sijoitu uusia mahdollisesti häiriintyviä kohteita.

Tavoiteaikataulu

YVA menettely päättyy yhteysviranomaisen (ELY-keskus) annettua perustellun päätelmän arviointiselostuksesta tämänhetkisen arvion mukaan syksyllä 2024. Yara tutustuu annettuun palautteeseen sekä perusteltuun päätelmään ja tekee näiden pohjalta valinnan luvitusvaiheeseen etenevästä toteutusvaihtoehdosta. Tarkkaa ajankohtaa tälle päätöksenteolle ei ole vielä tiedossa. Samalla tarkentuu kaavoitettava alue. Kaivoksen laajennushankkeen toteutus edellyttää monia eri lupia. Tämänhetkisen arvion mukaan eri lupiin liittyvät prosessit voivat käynnistyä vuosien 2025-2028 välillä.

Yara esittää, että yleiskaavaa edistetään rinnan ympäristö- ja vesitalousluvan valmistumisen kanssa niin, että tavoitteena olisi yleiskaavan hyväksyminen vuosien 2027-2028 aikana. Kaivoslupapäätös jää odottamaan lainvoimaista yleiskaavaa.

Yaran lopullinen päätös kaivostoiminnan jatkamisesta tai lopettamisesta on odotettavissa 2030-luvun alussa lupaprosessien päätyttyä.

Yaralla on tavoitteena päästä aloittamaan laajeneva kaivostoiminta noin 2030-luvun puolivälissä.

Kaava-alueen rajaus ja maanomistus

Yara esittää kaavatyössä tarkasteltavaksi alueeksi kaivoslaajennuksen YVA-hankealuetta sekä nykyisten tehdastoimintojen aluetta. Ehdotus yleiskaavoitettavaksi alueeksi on esitetty aloitteen kuvassa 2. Kaavoitettavaan alueeseen tehdään tarkennuksia kaavatyön edetessä yhteistyössä kunnan kanssa.

Suurin osa esitetystä kaava-alueesta on Yara Suomi Oy:n omistuksessa. Esitetyllä kaava-alueella on myös yksityisten maanomistajien kiinteistöjä.

Liite

Aloite yleiskaavan laadinnan aloittamiseksi, Yara Suomi Oy 18.3.2024

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: Yaran toiminnalla on ja sen jatkumisella tulee olemaan pitkäaikaisia vaikutuksia kuntaan ja kuntalaisiin. Toiminnan jatkumisen vaikutuksia arvioidaan tekeillä olevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa yleiskaavatyön pohjaksi. Yleiskaavan laatiminen tarjoaa osaltaan työkaluja vaikutusten tutkimiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Kuten Yara aloitteessaan toteaa, Siilinjärven toimipaikka on kunnalle merkittävä taloudellinen voimavara, mutta sen yhteensovittaminen ympäristöarvojen ja asukkaiden hyvinvoinnin kanssa vaatii huolellista suunnittelua. Erillistä arviointilomaketta ei ole täytetty, koska ympäristövaikutusten arviointiselostusta ei ole vielä julkaistu eikä vaikutuksia vielä kaavoituksen osalta ole mahdollista arvioida. Yleiskaavan vireille tulon yhteydessä laadittavassa yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään suunnitelma vaikutusten selvittämiseksi ja arvioimiseksi.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää käynnistää Yaran alueen yleiskaavatyön. Kunnanhallitus hyväksyy periaatteen, että Yara Suomi Oy vastaa yleiskaavatyön kustannuksista aloitteen mukaisesti. Suunnittelualueen rajaus tarkentuu kaavatyön aikana. Yaran tulee hyväksyttävä kaavaa laativa konsultti kunnassa.

Päätös

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaavoituspäällikkö Timo Nenonen oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän pykälän käsittelyn aikana klo 14:44 - 15:33 ja että Risto Daavitsainen oli poissa kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15:17-15:23.

Keskustelun edetessä Heikki Konttinen esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Ulla Santti kannatti esitystä.

Heikki Konttisen esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kunnanhallitus 29.04.2024 § 84
153/10.02.02/2024

Valmistelija

kaavoituspäällikkö Timo Nenonen, puh. 044 740 1410

Esittelytekstiä on täydennetty kunnanhallituksen 15.4 käymän keskustelun perusteella. *Kursiivilla on kirjattu suoria lainauksia maankäyttö ja rakentamislaita (MRL), maankäyttö- ja rakentamisasetuksesta (MRA) sekä kunnan hallintosäännöstä.*

Kaava-alueen rajautuminen

Yara esittää alustavaksi kaavan suunnittelualueeksi YVA:n hankealuetta sekä nykyisen tehdastoimintojen aluetta. Lopullinen kaava-alue määritellään kaavatyon aikana selvitysten, tavoitteiden, kaavalla toteutettavan maankäytön ja vaikutusten arvioinnin perusteella. Alustava suunnittelualueen läheisyydessä on voimassa Kirkonkylän ja Kuuslahden yleiskaavat, joiden muutostarpeita arvioidaan kaavatyon aikana. Mikäli voimassa olevien yleiskaavojen alueille kohdistuu muutostarpeita Yaran toimintaan liittyen, yleiskaavojen muutokset tarkastellaan ja käsitellään tässä yleiskaavassa.

Kaavoituksen vastuut ja kaavatyon roolit

"Kunnan on huolehdittava alueiden käytön suunnittelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan sekä maapolitiikan harjoittamisesta alueellaan." (MRL 20§)

"Kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Kunnalla tulee olla käytettävissään tehtäviin riittävät voimavarat ja asiantuntemus." (MRL 36§)

"Kaavoituspäällikkö toimii maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämänä kunnan kaavoittajana." (Siilinjärven kunnan hallintosääntö 23§)

Kokonaisvastuu kaavaprosessista ja kaavan valmistelusta on kunnalla. Kunnan kaavoittajan tehtävä on johtaa ja ohjata kaavoitustyötä kokonaisvaltaisesti sekä huolehtia lainmukaisesta ja vuorovaikutteisesta kaavan laadinnasta. Kaavan laatija suunnittelee kaavoitusprosessin yhteistyössä kunnan kaavoittajan kanssa. Tavoitteena on vuorovaikutteinen ja avoimeen tiedottamiseen perustuva kaavatyo niin päättäjien kuin kuntalaisten ja maanomistajienkin suhteen. Vuorovaikutus ja osallistuminen esitetään kaavatyon vireille tulon yhteydessä nähtävälle asetettavassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

"Kaavan laatijan tulee olla pätevä tehtävään." (MRL 10§)

"Kaavan laatijalla tulee olla suunnittelutehtävään soveltuva korkeakoulututkinto ja tehtävän vaativuuden edellyttämä riittävä kokemus." (MRA 3§)

Yara esittää, että se tilaa yleiskaavan kustannuksellaan kaavan laatijan pätevyyden omaavalta ja laatuvaatimukset täyttävältä kaavoituskonsultilta, jonka kunta hyväksyy kaavan laatijaksi. Kaavan laatijan tehtävä on huolehtia kaavahankkeen edellyttämällä tavalla tarvittavista selvityksistä, vuorovaikutuksen järjestämisestä ja kaava-aineistojen valmistelusta päätöksentekoon yhteistyössä kunnan kaavoittajan kanssa.

"Kunnanhallitus vastaa ... kaavoituksesta..." (Siilinjärven kunnan hallintosääntö 21§)

"Kunnanhallitus päättää yleis- ja asemakaavojen vireille tulosta ja nähtäville asettamisesta" (Siilinjärven kunnan hallintosääntö 21§)

"Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto." (MRL 37§)

Kunnanhallitus vastaa kaavoituksesta sekä päättää kaavatyön käynnistämisestä, vireille tulosta ja kaavojen nähtäville asettamisesta. Kunnanvaltuusto tekee kaavojen hyväksymispäätökset kunnanhallituksen esityksestä.

Jatkotoimet kaavatyön käynnistämispäätöksen jälkeen

Käynnistämispäätöksen jälkeen on tarkoitus aloittaa kaavan laatijan kilpailuttaminen ja valinta. Siinä kaavatyöhön pyritään löytämään riittävän asiantuntemuksen, kokemuksen ja resurssit omaava kaavakonsultti. Tarjouspyynnössä ja valinnassa tulee painottaa kaavan laatuvaatimuksia ja työohjelmaa vuorovaikutuksineen sekä referenssejä vastaavista kaavatöistä. Kunnan kaavoittajan tulee olla mukana kaavatyön tarjouksen valmistelussa ja kaavan laatijan valinnan esittämisessä kunnan päätöksentekoon.

"Valmisteltaessa muuta kaavaa, joka koskee vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai joka on valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeä, kunnan on oltava yhteydessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken on järjestettävä neuvottelu tällaisen kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten, maakunnallisten ja muiden keskeisten tavoitteiden toteutukseksi." (MRL 66 §)

"Maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n 2 momentissa tarkoitettu viranomaisneuvottelu järjestetään kaavaa valmisteltaessa, ennen kuin kunta varaa osallisille tilaisuuden mielipiteen esittämiseen. (MRA 18 §)

Varsinainen kaavan valmistelutyö alkaa YVA-selostuksesta saadun yhteisviranomaisen lausunnon ja kaavakonsultin valinnan jälkeen. Ennen kaavan vireille tuloa järjestetään kaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu ja tarvittava määrä työneuvotteluja kaavatyön lähtökohtien ja tavoitteiden määrittämiseksi. Kaavan vireille tulosta päätetään, kun kaavatyön tavoitteet ovat selvillä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma on valmisteltu nähtäville asetettavaksi.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: kts. 15.4 ennakoarviointi.

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää käynnistää Yaran alueen yleiskaavatyön.
Kunnanhallitus hyväksyy periaatteen, että Yara Suomi Oy vastaa

yleiskaavatyön kustannuksista aloitteen mukaisesti. Suunnittelualueen rajaus tarkentuu kaavatyön aikana. Yaran tulee hyväksyttää kaavaa laativa konsultti kunnassa. Kokonaisvastuu kaavaprosessista ja kaavan valmistelusta on kunnalla.

Keskustelun jälkeen esittelijä muutti päätösehdotusta kuulumaan seuraavasti:

Kunnanhallitus päättää käynnistää Yaran alueen yleiskaavatyön. Kunnanhallitus hyväksyy periaatteen, että Yara Suomi Oy vastaa yleiskaavatyön kustannuksista aloitteen mukaisesti. Suunnittelualueen rajaus tarkentuu kaavatyön aikana. Yaran tulee hyväksyttää kaavaa laativa konsultti kunnanhallituksessa. Kokonaisvastuu kaavaprosessista ja kaavan valmistelusta on kunnalla.

Päätös

Hyväksyttiin muutettu päätösehdotus.

Merkitään, että kaavoituspäällikkö Timo Nenonen oli läsnä kokouksessa asiantuntijana tämän asian käsittelyn aikana klo 15:21 - 16:23.

Merkitään, että Ulla Santti teki seuraavansisältöisen vastaesityksen: Päätösesitys hylätään. Esitystä ei kannatettu.

Merkitään, että Ulla Santti jätti päätökseen eriävän mielipiteen.

Merkitään, että tämän asian käsittelyn jälkeen pidettiin tauko klo 16:50 - 16:54.